

Sygn. akt V U 1525/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Nowakowska

Protokolant Alina Kędzia

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2015 r. w Kaliszu

odwołania T. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 20 listopada 2014r i 19 grudnia 2014r. Nr (...)

w sprawie T. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.z dnia 19 grudnia 2014 r. znak (...)w ten sposób, że przyznaje T. Z. emeryturę od (...).
2. umarza postępowanie w przedmiocie decyzji z 20 listopada 2014r. nr (...)

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19.12.2014r. (uchylająca wcześniejszą decyzję w tej samej kwestii z dnia 20.11.2014r)Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O.odmówił T. Z. przyznania emerytury, gdyż jako osoba urodzona po 31.12.1948r. nie udowodniła co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach na dzień 31.12.1998r. Odmówiono bowiem zaliczenia okresu od 01.10.1983r. do 31.12.1998r., w Przedsiębiorstwie Handlu (...), gdyż nie przedstawił a właściwego świadectwa pracy w szczególnych warunkach.

Odwołanie od tej decyzji wniosła do Sądu T. Z. domagając się przyznania emerytury z tytułu ponad 15-letniego wykonywania pracy w szczególnych warunkach, z systemami monitorów ekranowych w dziale informatyki zakładu.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Zgodnie z art. 184 ust.1 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. Nr 162 poz.1118 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32-34, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (01.01.1999r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści ust.2 emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do OFE lub przekazania środków tam zgromadzonych za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

Stosownie do treści art. 32 cyt. ustawy ubezpieczeni będący pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnieni w szczególnych warunkach przez co najmniej przez 15 lat, nabywali prawo do emerytury w wieku obniżonym o 5 lat od podstawowego, o ile udowodnili łączny staż ubezpieczeniowy określony w art. 27 cyt. ustawy wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Zgodnie z ust.4 tego przepisu wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługiwało prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych tj. rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zmianami).

Paragraf 2 powyższego rozporządzenia stanowi, że okresami prac uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy te stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wobec braku stosownego dokumentu przez sądem możliwe jest wykazywanie charakteru pracy wszelkimi dowodami przewidzianymi w przepisach kodeksu postępowania cywilnego.

Z akt osobowych odwołującej się wynika, że w dniu 1.09.1978r. przyjęta została do pracy w Przedsiębiorstwie (...) w K.na stanowisko operatora maszyn księgujących do działu księgowości. Tak Określone było jej stanowisko pracy również w angażu płacowym z dnia 23.03.1979r.

W angażu z dnia 30.07.1980r. mowa jest o stanowisku księgowej, a w angażu z dnia 24.11.1980r. używa się wobec odwołującej się określenia „operatorka (...)w dziale (...)”(skrót ten oznacza (...)).

W angażu z 27.07.1988r. używa się nazwy „kontroler we/wy w dziale (...)”.

Poczynając od 01.10.1988r. wynagrodzenie jest ustalone dla odwołującej się jako kontrolera we/wy w sekcji przetwarzania danych na (...).

Od 01.04.1994r. stanowisko jej określone jest „ samodzielny starszy referent handlowy i starszy operator systemów, a od 1.10.1995r „ starszy operator systemów (...)– obsługa programowa i wdrożenia systemów na (...). Później od 1.12.1997r używa się tylko skróconej formy „starszy operator systemów”.

W piśmie z dnia 31.12.1996r. (...)do działu kadr informował o wykonywaniu przez T. Z. od 1.10.1983r. pracy w warunkach uciążliwych dla zdrowia przy monitorach ekranowych z powołaniem na opinię Centralnego Instytutu Ochrony Pracy z 12.08.1992r.

W świadectwie pracy z dnia 28.02.2005r. – na odwrocie w punkcie 8 zawarta jest informacja o wykonywaniu przez odwołującą się pracy w szczególnych warunkach w okresie od 1.10.1983r. do 28.02.2005r., którą zakład pracy zakwalifikował jako praca na stanowisku wymienionym w wykazie A dział XIV pkt.5 stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. w sprawie pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 8 poz. 43 ze zm.).

- dowód – świadectwo pracy k.14 akt ZUS.

Z urzędu Sądowi wiadome jest – z racji prowadzenia postępowania w sprawie o sygn. akt VU 704/10, że w Przedsiębiorstwie (...)w (...)zainstalowana została (...). Skrót (...)oznacza elektroniczną maszynę cyfrową. Urządzenie

to zostało zakupione w 1979r. Był to zakładowy komputer, urządzenie dużych rozmiarów, zainstalowane w jednym z pomieszczeń i połączone z pamięciami zewnętrznymi wielkości szaf. Uruchomienie (...) nastąpiło dopiero około 1980-81r. gdyż poprzedzone musiało być skomplikowanym procesem wdrażania go do użytku.

Urządzenie wykorzystywane było do wykonywania obliczeń na użytek (...) (rejestracja faktur dotyczących obrotu towarami) jak i wykonywano obliczenia na zlecenia podmiotów zewnętrznych (np. (...), (...)).

Dane do obliczeń wprowadzane były przez pracowników pracujących przy stanowiskach zaopatrzonych w monitory (informacje zapisane na papierze „wklepywane „ były przy użyciu klawiatury jak we współczesnych komputerach), a następnie na nośnikach typu taśmy magnetyczne przenoszone do (...).

Ekran monitorów miał rozmiar 14 cali, obraz na nim był monochromatyczny (zielony lub bursztynowy), na całej powierzchni wypełniony był przez cyfry i litery. Obraz często pulsował, drgał. Operator musiał mieć wzrok skupiony na ekranie monitora i przesuwał go na moment na klawiaturę aby wpisać żądane komendy. Po pewnym czasie pracy treść komend wprowadzonych przez operatora znalazła się w pamięci, nie musiał korzystać z zapisów w formie papierowej.

Praca taka odbywała się stale, jeden program „szedł” kilka godzin. Zakładowy ośrodek informatyki funkcjonował w systemie pracy 2 zmianowej, czasem w okresach zwiększonej ilości zleceń nawet na 3 zmiany. Na danej zmianie urządzenie (...) obsługiwał jeden operator, był nim M. K. albo T. Z.. Komputer (...) używany był do roku 2000, choć z czasem zakupiony był też nowszy sprzęt, komputery typu (...) używane do wprowadzania danych. T. Z. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy do końca swego zatrudnienia w (...) wykonywała pracę przy monitorze ekranowym tego starego typu.

Okoliczności dotyczące funkcjonowania zakładowego ośrodka informatyki w (...), działania i obsługi (...) oraz charakteru pracy odwołującej się Sąd ustalił w oparciu o zgodne i wzajemnie uzupełniające się zeznania świadków J. K., H. D. oraz odwołującej się oraz opinii biegłego sądowego z dziedziny instalacji elektronicznych – K. C..

W ocenie Sądu wszystkie te informacje z akt osobowych i zeznań świadków są spójne i nie powinny budzić wątpliwości organu rentowego.

Z opinii biegłego K. C. wydanej podczas rozprawy w dniu 18.08.2010r. wynika, że monitor elektroniczny poprzez jaki następowała obsługa (...) był monitorem ekranowym o jakim mowa w dziale XIV punkt 5 wykazu A stanowisk pracy w szczególnych warunkach stanowiącego załącznik do cytowanych przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zmianami).

Praca przy takim ekranie stanowiła szczególne obciążenie dla wzroku oraz dodatkowo wiązała się z narażeniem na promieniowanie jonizujące promieni alfa, beta, gama i X.

Ekran monitorów tego typu były zbudowane jak bańka szklana pokryta materiałem fluoroscencyjnym. Poddawane były bombardowaniu odchyloną wiązką elektronów przesuwającą się po ekranie od lewego górnego rogu do dolnego prawego, co wywoływało efekt świecącego paska, bo materiał fluoroscencyjny wygasa z pewnym opóźnieniem. Natężenie wiązki zależało od rodzaju przekazywanej informacji, im większa wiązka, tym jaśniejszy ekran. Wiązka przemykała przez ekran co drugą linię 40 razy na sekundę, gdy przebiegła cały ekran- obraz gasł. Oko ludzkie odbiera tylko około 18 wygaśnień i widzi je jako miganie. Bezwładność wzroku powoduje, że człowiek nie odczuwa wygaszania obrazu, choć oko rejestruje to, powodując męczenie wzroku. Ponadto o uciążliwości dla wzroku stanowiła zła rozdzielczość obrazu w starego typu monitorach ekranowych, bo niewyraźny kształt, nieostre brzegi liter zmuszały do wysiłania wzroku.

Praca o tego rodzaju uciążliwości dotyczyła tylko sprzętu komputerowego starego typu, bo z czasem nastąpił postęp technologiczny eliminujący ilość odbieranych drgań obrazu monitora i zwiększający rozdzielczość.

Stanowisko operatora (...) – jest pracą przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych szczególnie obciążająca narząd wzroku i wymagającą precyzyjnego widzenia, ujętą w dziale XIV punkt 5 wykazu A stanowiącego załącznik przytoczonego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zmianami).

Dodatkowym potwierdzeniem uciążliwości dla zdrowia pracy wykonywanej przez odwołującą się jest sposób kwalifikowania jej według opinii Centralnego Instytutu Ochrony Pracy i przysługiwanie comiesięcznego dodatku z tego tytułu.

Uciążliwość dla zdrowia jest jednym z elementów przesądzanych o kwalifikowaniu stanowiska pracy do pracy w szczególnych warunkach, bowiem zgodnie z art. 32 ust.2 cyt. ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Dokonane ustalenia są w ocenie Sadu wystarczające dla przyjęcia, że odwołująca się przez okres co najmniej 15 lat wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 184 ust.1 cyt. ustawy odwołująca się – jako osoba urodzona po 31.12.1948r. winien warunki stażowe tj. 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach wykazać na dzień 01.01.1999r.

T. Z. wniosek o emeryturę złożyła w dniu 01.09.2014r.

Wiek 55 lat ukończyła w dniu (...).

W tym stanie rzeczy Sad przyznał jej prawo do emerytury od spełnienia ostatniego z warunków tj. ukończenia wymaganego wieku.

W ocenie Sądu za opóźnienie w przyznaniu świadczenia odpowiedzialność ponosi organ rentowy, który zignorował treść świadectwa pracy z 28.02.2005r. zwłaszcza jak w punkcie 8 stanowiący w istocie świadectwo pracy w szczególnych warunkach. Zakład pracy prawidłowo zakwalifikował w nim prace odwołującej się od 1.10.1983r. jako pracę w szczególnych warunkach i podał właściwą klasyfikację jej stanowiska. Istota działu XIV wykazu polega na tym, że odnosi się do wszelkich branż i zbędne jest powoływanie przepisów resortowych.

Zaskarżona decyzja podlegała więc zmianie i zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 kpc orzeczono jak w wyroku.

Orzeczenie zawarte w pkt. 2 wyroku uzasadnione jest treścią art. 355 § 1 kpc z uwagi na usunięcie z obrotu prawnego decyzji z dnia 20.11.2014r.